RAAP België - Rapport 115

GOG Blekerijbeek – GOG Zwartegatbeek

Pittem

Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek

Programma van Maatregelen

Bureauonderzoek – 2017G29

Landschappelijke boringen – 2017H171

Nazareth

2018

Colofon

Opdrachtgever: Provincie West-Vlaanderen, Dienst Waterlopen

Titel: Herprofilering Blekerijbeek en aanleg bufferbekken, Pittem
Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek
Programma van maatregelen
Bureauonderzoek - 2017G29
Landschappelijk booronderzoek – 2017H171

Status: definitief

Datum: 16/04/2018

Auteur: Louise Ryckebusch

Projectcode: 2017G29 en 2017H171

Raapproject: PIBL01

Erkend archeoloog: RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

Bewaarplaats documentatie: RAAP België,
Begoniastraat 13,
9810 Nazareth

Bevoegd gezag: agentschap Onroerend Erfgoed

RAAP België BVBA
Begoniastraat 13
9810 Nazareth
telefoon: 09/311 56 20 - 0498/44 16 99
E-mail: raap@raap.be

© RAAP België bvba, 2018
RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 Gemotiveerd advies

1.1 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Het vooronderzoek kon aan de hand van het bureauonderzoek en het landschappelijk bodemonderzoek volledig afgerond worden. Er werd voldoende informatie ingezameld om een gefundeerde uitspraak te doen over de waarde van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed en de omgang daarmee.

1.2 De aan-/afwezigheid van een archeologische site

Door het bureauonderzoek kan de afwezigheid van een archeologische site niet aangetoond worden. Er is kans op aanwezigheid van tijdelijke kampementen en bewoningssites uit de steentijd binnen het projectgebied van de Zwartegatbeek, vermits een deel van het gebied zich op de gradiëntzone bevindt tussen beekdal en hoger gelegen deel van het landschap. Binnen het projectgebied van de Blekerijbeek is de kans op aanwezigheid van tijdelijke kampementen en bewoningssites uit de steentijd eerder laag, wegens een natte omgeving. Deze vindplaatsen kunnen weliswaar niet volledig uitgesloten indien er afgedekte drogere ruggen voorkomen binnen het projectgebied (die op basis van het huidige landschap niet meer zichtbaar zijn). Vanaf het neolithicum wordt de kans op het aantreffen van archeologische sporen eerder laag ingeschat binnen beide projectgebieden gezien de ligging in een laag gelegen en natte omgeving. Binnen het projectgebied van de Zwartegatbeek is enkel de zone die voorzien wordt voor het werfverkeer en interessante locatie gezien de specifieke ligging van het lineaire traject en de oppervlakte van de zone. Binnen deze zone werd een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd. De andere bodemingrepen binnen het projectgebied van de Zwartegatbeek zijn zodanig gering qua ruimte en/of diepte dat verder onderzoek binnen die zone geen potentiële kennisvermeerdering zal opleveren. Binnen het projectgebied van de Blekerijbeek zal de zone waar het bufferbekken gerealiseerd wordt op bepaalde plaatsen verstoord worden. Binnen deze zone werd een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd.

Na het uitvoeren van het landschappelijk booronderzoek en het verwerken van de resultaten is duidelijk dat de kans op het aantreffen van archeologische sporen uiterst laag is. Binnen het projectgebied van de Blekerijbeek werden geen oude horizonten gekarteerd waarin vindplaatsen in situ bewaard kunnen zijn. Evenmin werd een paleoreliëf vastgesteld dat gunstig was voor bewoning. In de bureaustudie werd gesteld dat het projectgebied ongeschikt was voor bewoning of landbouw vanaf het Neolithicum, vooral door de natte bodem condities. De landschappelijke boringen kunnen het bestaan van deze natte condities beamen en geven geen aanwijzingen voor het bestaan van een vroeger loopniveau dat voor langere tijd te betreden is geweest in de zone van het geplande bufferbekken. Er kunnen wel vindplaatsen bewaard zijn resulterend uit watergebonden activiteiten, gezien de aanwezigheid van organisch rijke sedimenten, afgezet in stilstaand of traag stromend water. De zone waarbinnen de landschappelijke boringen werden uitgevoerd binnen het projectgebied van de Zwartegatbeek kunnen opgedeeld worden in een westelijke en oostelijke zone. In de westelijke zone zullen eventueel aanwezige, ondiepe archeologische vondsten zich niet meer in hun originele context bevinden. Enkel de diepere sporen zouden onder de oudste ploeglaag kunnen worden gevonden in een ‘onthoofde’ maar verder onaangeroerde staat. De diepte van het oudste ploeglaag loopt tot 60cm onder het huidige maaiveld. Binnen de oostelijke zone is er een dat tot 60-

70cm onder het huidige maaiveld loopt. Daarnaast blijk het centrale deel te zijn afgetopt. In het meest oostelijk deel is wel nog een begraven A aanwezig.

1.3 Impactbepaling

Projectgebied van de Blekerijbeek

Op de betrokken percelen van de Blekerijbeek wordt een deel van de beek geherprofileerd en wordt een bufferbekken aangelegd.

° De geplande werken die voorzien zijn bij de herprofilering van de Blekerijbeek **zullen bodemingrepen met zich meebrengen** maar aangezien deze werken een gering bodemvolume betreft en/of de werken plaatsvinden in de loop van de Blekerijbeek zal verder onderzoek op deze plaatsen **geen noemenswaardige archeologische kennis opleveren**

° Bij het aanleggen van het bufferbekken zullen de bodemingrepen nefast zijn voor het eventuele aanwezige archeologisch erfgoed in de ondergrond en daarom werd een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd.

Na het uitvoeren van het landschappelijk booronderzoek op de zone van het bufferbekken van het projectgebied van de Blekerijbeek is duidelijk dat de kans op het aantreffen van archeologische sporen uiterst laag is. Er werden geen oude horizonten gekarteerd waarin vindplaatsen in situ bewaard kunnen zijn. Evenmin werd een paleoreliëf vastgesteld dat gunstig was voor bewoning. De boringen bevestigen het bestaan van natte condities en geven geen aanwijzingen voor het bestaan van een vroeger loopniveau dat voor langere tijd te betreden is geweest in de zone van het geplande bufferbekken. Er kunnen wel vindplaatsen bewaard zijn resulterend uit watergebonden activiteiten, gezien de aanwezigheid van organisch rijke sedimenten, afgezet in stilstaand of traag stromend water. De trefkans om dergelijke vindplaatsen aan te snijden tijdens prospectief onderzoek is echter zeer laag omwille van hun specifieke karakter. In de praktijk worden dergelijke vindplaatsen met behulp van vlakdekkend onderzoek (al dan niet in de vorm van werfbegeleiding) onderzocht. Dat betekent een behoorlijke onderzoeksinspanning. Voor dit specifieke projectgebied zijn er geen vindplaatsen in de onmiddellijke omgeving bekend waaraan deze watergebonden activiteiten gekoppeld kunnen worden. Uiteraard dient dit genuanceerd te worden aangezien systematisch archeologisch onderzoek in de omgeving nog niet plaatsvond. Maar het betekent evenwel dat er geen extra aanwijzingen zijn die de trefkans op watergebonden archeologie verhogen. **Wanneer we dit afwegen tegenover een hoge onderzoeksinspanning (met name vlakdekkend onderzoek), dan opteren we om geen verder onderzoek hierop in te zetten voor het projectgebied van de Blekerijbeek.**

Projectgebied van de Zwartegatbeek

Op de betrokken percelen van de Zwartegatbeek wordt een gecontroleerd overstromingsgebied gecreëerd op weilanden die reeds te maken hebben met een regelmatige opstuwing van het teveel aan oppervlaktewater. De werken omvatten hoofdzakelijk de ophoging van gronden voor de aanleg van de berm. Hiervoor worden geen ingrepen in de grond voorzien. Het aanleggen van een drainageleiding en een RW leiding kan nefast zijn voor het eventueel aanwezig archeologisch erfgoed maar gezien het zeer beperkte oppervlakte dat verstoord wordt, zal verder onderzoek geen

potentiele kennisvermeerdering opleveren. Verder worden de oevers van een bestaande, recent aangelegde vijver geherprofileerd. Verstoring van het archeologisch erfgoed wordt hier niet verwacht. Andere geplande ingrepen zijn het inbuizen van 2 afwateringsgrachten en het aanleggen van een stuwconstructie. Uitgravingen zijn hier niet voorzien. Archeologisch erfgoed zal niet worden verstoord. In het zuidoosten van het projectgebied is een zone voorzien (ca. 1000m²) voor werfverkeer dat grond zal aanvoeren voor het aanleggen van de berm. De exacte bodemverstoring van het werfverkeer kan niet bepaald worden, maar er wordt uitgegaan van een verstoring van rond de 60cm onder het huidige maaiveld. Deze verstoringen zullen nefast zijn voor het eventuele aanwezige archeologisch erfgoed in de ondergrond en daarom werd er binnen deze zone van werfverkeer een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd.

Na het uitvoeren van het landschappelijk booronderzoek op de zone van het werfverkeer binnen het projectgebied van de Zwartegatbeek blijkt dat er in de bovenste 60 tot 70cm geen archeologie verwacht wordt door de diepe ploeglaag in de westelijke zone en het opgebrachte pakket in de oostelijke zone van het projectgebied. In de westelijke zone van het projectgebied is de ploeglaag tot 60cm diep. Vermits er van uitgegaan wordt dat er een verstoring mogelijk is tot 60cm onder het huidige maaiveld kan binnen deze zone wel de deels bewaarde B-horizont geraakt worden. Maar door de aanwezigheid van een 60cm geroerde grond is veel ruimtelijke informatie reeds verloren gegaan. **De kans op het aantreffen van behoudenswaardige resten is echter laag. Bijgevolg wordt voor het projectgebied van de Zwartegatbeek geen verder onderzoek geadviseerd.**

Daarom dient er voor beide projectgebieden **geen programma van maatregelen** te worden uitgeschreven.

2 Programma van maatregelen

Gezien er geen verdere maatregelen voorzien worden, is er geen Programma van Maatregelen nodig.

Ondanks dat er geen verdere maatregelen voorzien zijn, wordt er wel gewezen op de **meldingsplicht** die geldt bij de vondst van een roerend of onroerend goed met archeologische erfgoedwaarde, zoals deze omschreven wordt in Artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Dit geldt voor vondsten gedaan buiten de context van archeologisch vooronderzoek, archeologische opgravingen, of gebruik van een metaaldetector.